Vanhustyön keskusliitto
CENTRALFÖRBUNDET FÖR DE GAMLAS VÄL RY

Lausunto
6.11.2025

Asia: HE113/2025 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sosiaalihuoltolain, ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista annetun lain ja sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain muuttamisesta

Vanhustyön keskusliitto pitää lähtökohtaisesti kannatettavana teknologisten ratkaisuiden kehittämistä ja hyödyntämistä ja niiden ohjaamista lainsäädännöllä.

Sosiaalihuoltolakia ehdotetaan muutettavaksi myös siten, että asiakassuunnitelmaa laadittaessa olisi arvioitava, voidaanko asiakkaan palvelutarpeisiin vastata teknologisilla ratkaisuilla. Hyvinvointialueella olisi siis jatkossa velvollisuus arvioida teknologisten ratkaisujen hyödyntämisen mahdollisuus asiakkaan sosiaalipalvelun toteuttamisessa. Ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista annettuun lakiintehtäisiin vastaava muutos.

Teknologian käyttäminen ei tulisi olla ohjaava tekijä, lähtökohtana tulee olla yksilölliset palvelutarpeet. Teknologiset ratkaisut tulee suunnitella asiakaslähtöisesti, ja ne tulee nähdä osana palvelukokonaisuutta. Päätösten yhteydessä tulee yksilöllisesti huomioida ja arvioida palvelukokonaisuus ja varmistaa, että palvelut ovat asiakkaan kannalta toimivia huomioiden myös sosiaalisen kanssakäymisen.Teknologiset ratkaisut voivat tuoda merkittävää kustannussäästöä ja vapauttaa henkilöstöä asiakaskohtaamisiin. On huomioitavaa, että palvelut tulee tuottaa yksilölliset tarpeet huomioon ottaen, jolloin tarjolla pitää olla asiakkaan tarpeet täyttäviä vaihtoehtoja. Esimerkiksi jos asiakas kärsii yksinäisyydestä ja sosiaalisten suhteiden vähyydestä eikä siksi halua kotihoitoa etäpalveluna, koska kotihoitajan käynti on tärkeä hänen sosiaalisen hyvinvoinnin näkökulmasta, tulisi varmistaa, että lain mukaisesti asiakas saa kokonaisvaltaisesti tarpeisiinsa sopivat palvelut.

Teknisestä valvonnasta on hyvä säätää. Teknisen valvonnan tulee huomioida yksityisyyden suoja kaikkien tilojen käyttäjien osalta ja sen tulee olla sallittua vain erityisen panavista syistä ja erityistilanteissa kuten yöaikaisessa valvonnassa. Kokoaikaista kameravalvontaa yleisiin tiloihin ei tule sallia koska tiloissa liikkuu myös henkilöitä, joiden osalta se ei ole tarpeenmukaista ja rikkoo heidän yksityisyyden suojaansa. Tallentavaa kameravalvontaa voidaan hyödyntää vain niissä tiloissa ja tilanteissa, joissa se on perustellusti tarpeellista asiakasturvallisuuden takaamiseksi. Tyypillinen esimerkki voisi olla yöaikainen seuranta, jolloin valvonta voisi parantaa asiakasturvallisuutta kun henkilökuntaa on paikalla vähemmän.

Henkilöstömäärän on vastattava asiakkaiden todellisia tarpeita ja esitetty 0,04 työntekijän maksimivähennys mahdollistaa teknologian hyötyjen saavuttamisen vaarantamatta palveluiden laatua. Määriteltäessä on huomioitava aidosti nykyisen henkilöstön määrän ja jo käytössä olevien teknologisten ratkaisuiden merkitys nykyiseen henkilöstömäärään.

Eva Korkiamäki
Järjestöjohtaja
Vanhustyön keskusliitto – Centralförbundet för de gamlas väl ry